

Aktívan a passzív szerkezetek tanításában

Célkitűzés

Jelen dolgozat célja a magyar anyanyelvű gyermekek által tapasztalt nehézségek felmérése az angol passzív szerkezetek elsajátításában és használatában, illetve módszertani eljárások javaslata az említett problémák áthidalására.

Hipotézisek

A magyar nyelv szabad szórendje miatt a tanulók fölöslegesnek érezhetik a passzív szerkezetek létét, következésképpen kerülni próbálják használatát vagy helytelen szerkezeteket hoznak létre. Nem érzékelik, hogy a magyarban a fókusz az ige elé, az angolban a mondat végére kerül.

A téma azért is érdekes, mert bizonyítékot szolgáltat azon feltételezés mellett/ellen, hogy az anyanyelv paraméterértékei rányomják bélyegüket a második nyelv elsajátítására (Avram, 2002). Ha ez igaz a passzív szerkezetek elsajátítására, a magyar anyanyelvű tanulók várhatóan hibákat fognak elkövetni e szerkezetek használatában, legalábbis a nyelvtanulás kezdeti szakaszában. Előrehaladottabb szinten az általános tanulási mechanizmusok következtében a paraméterek az angol nyelvnek megfelelően állítódnak be és a tanulók helyes szerkezeteket fognak használni.

Fő hipotézisünk, hogy a magyar kondicionálás segíti a nyelvelsajátítást. A dolgozat empirikus kutatásra támaszkodva bizonyítja, hogy bizonyos szerkezettípusok begyakorlása révén rá lehet vezetni a tanulókat a magyarban nem létező szerkezet sajátosságainak megértésére és helyes használatára.

Módszerek

Az alkalmazott teszt mindkét változata három feladatból áll: két fordításos és egy mondatkiegészítési feladatból. Az angolra fordítandó magyar mondatok közül egyik variáns topikpozícióban álló tárgyat, a másik topikpozícióban álló tárgyat és fókuszpozícióban álló alanyt is tartalmaz (É. Kiss, 2003, Kiefer, 1992), illetve mindkét változatban három-három aktív mondat is előfordul megtévesztő elemként. A magyarra fordítandó angol mondatok közül az első variáns ágens nélküli, a második az ágenst is tartalmazza *by*-kifejezésben. Mindkét tesztváltozatban a befejezendő mondatokhoz egy-egy kép van társítva és minden mondat a tárggyal van elkezdve.

A tesztelés három nyolcadik osztály tanulóit érinti, következésképpen az angol nyelv ismereti szintjük nagyjából azonos. Az egyikben különösebb előleges felkészítés nélkül (kontroll csoport), a másik kettőben előzetes gyakorlás után lett kiosztva a teszt. Egyik osztályban olyan mondatokat gyűjtöttünk és beszélgettünk meg közösen, ahol topikpozícióban áll a tárgy, a másikban pedig ahol az alany áll az ige előtti hangsúlyos helyen, követve a hangsúlytalan topikot. A kísérlet azt hivatott felmérni, hogy a jelenség helyes magyarázata, illetve begyakorlása mennyire tisztázza le a gyerekekben az angol passzív szerkezet helyes használatát. A beavatkozás módszertani eljárásra mutat példát az adott szerkezet tanítására.

Hivatkozások

Avram, L. 2002. *An Introduction to Language Acquisition from a Generative Perspective*. București: Editura Universităţii.

É. Kiss, K., Kiefer, F., Siptár, P. 2003. *Új magyar nyelvtan*. Budapest: Osiris Kiadó.

Kiefer, F. (szerk.) 1992. *Strukturális magyar nyelvtan. I. Mondattan*. Budapest: Akadémiai Kiadó.